

Sygn. akt VI U 56/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 grudnia 2022 roku.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący sędzia Przemysław Chrzanowski

Protokolant protokolant sądowy Beata Ignaczak

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2022 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy A. R. (1)

przeciwko (...) w W.

o ustalenie stopnia niepełnosprawności

w związku z odwołaniem A. R. (1)

od orzeczenia (...) w W.

z dnia (...) roku, Nr (...)

1. zmienia zaskarżone orzeczenie (...) w W. z dnia (...) roku, Nr (...) oraz poprzedzające je orzeczenie (...) w W. z dnia (...) roku nr: (...) w ten sposób, że zalicza A. R. (1) do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z powodu schorzeń oznaczonych symbolem niepełnosprawności 05-R i 10-N od 12 lutego 2019 roku na stałe oraz w zakresie wskazania w punkcie 1 dotyczącego odpowiedniego zatrudnienia - zatrudnienie na stanowisku przystosowanym dla osoby niepełnosprawnej;

2. zasądza od (...) w W. na rzecz A. R. (1) kwotę 300 zł (trzysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, w tym zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI U 56/22

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia (...) roku nr (...) (...) w W. (dalej jako (...)) zaliczył odwołującą A. R. (1) do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności o symbolu przyczyny: 05-R, 10-N wskazując, że orzeczenie wydaje się do 31 grudnia 2013 roku.

Orzeczeniem z dnia (...) roku nr: (...) zaliczył odwołującą A. R. (1) do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności o symbolu przyczyny: 05-R wskazując, że schorzenie rokuje poprawę i orzeczenie jest wydane do dnia 23 stycznia 2016 roku.

Orzeczeniem z dnia (...) roku nr: (...) zaliczył odwołującą A. R. (1) do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności o symbolu przyczyny: 05-R wskazując, że orzeczony stopień niepełnosprawności ma charakter okresowy i orzeczenie jest wydane do dnia 11 lutego 2019 roku.

Orzeczeniem z dnia (...) roku nr: (...) odmówił już wydania orzeczenia uwzględniającego umiarkowany stopień niepełnosprawności i zaliczył odwołującą A. R. (1) do lekkiego stopnia niepełnosprawności o symbolu przyczyny: 10-N wskazując, że na podstawie dotychczasowego przebiegu i charakteru schorzenia naruszona sprawność organizmu uzasadnia zaliczenie do lekkiego stopnia niepełnosprawności, a orzeczenie jest wydane do dnia 15 marca 2024 roku.

(orzeczenie (...) z 21 lutego 2011 – akta (...) w W. (dalej jako (...)); orzeczenie (...) z (...) – akta (...); orzeczenie (...) z (...) – akta (...); orzeczenie (...) z (...) – akta (...))

Odwołująca pismem z dnia 06 marca 2019 roku (data wpływu do (...) 25 marca 2019 roku) złożyła odwołanie od wydanego przez (...) orzeczenia w sprawie nr: (...) wnioskując o uznanie dotychczas orzeczonego stopnia umiarkowanego niepełnosprawności.

(odwołanie z 06 marca 2019 roku – akta (...))

Orzeczeniem z dnia (...) roku (...) utrzymał w mocy orzeczenie (...) z dnia (...) roku nr (...), gdyż zostało wydane poprawnie w oparciu o prawidłowo ustalony stan faktyczny oraz dokumentację medyczną i wskazał, że schorzenia odwołującej udokumentowane w toku postępowania nie dają podstaw do określenia niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym.

(orzeczenie z (...) roku – akta (...))

A. R. (1) pismem z dnia 31 lipca 2019 roku (data wpływu do (...)) złożyła odwołanie od orzeczenia (...) z dnia (...) roku.

(odwołanie k. 2)

W odpowiedzi na złożone odwołanie, (...) wniósł o jego oddalenie.

(odpowiedź (...) na odwołanie – k. 6 – 7)

Wyrokiem z dnia 23 lutego 2021 roku tut. Sąd oddalił odwołanie A. R. (1).

(wyrok k. 160)

Apelacją z dnia 11 maja 2021 roku pełnomocnik A. R. (1) złożył apelację od wyroku z dnia 23 lutego 2021 roku, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania A. R. (1).

(apelacja k. 183 – 191)

Wyrokiem z dnia 5 stycznia 2022 roku Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie, VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych uchylił zaskarżony wyrok, zniósł postępowanie w sprawie od dnia 23 lutego 2021 roku i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania przez tut. Sąd, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego tut. Sądowi.

(wyrok Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie z 5 stycznia 2022 roku k. 199)

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. R. (1) ma 54 lata, wykształcenie średnie oraz ok. 20 letni staż pracy. Od 2012 roku nie pracuje. Wcześniej pracowała jako specjalistka ds. klientów strategicznych. Cierpi na chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa. Odwołująca doznała również złamania kostek goleni prawej. Od wielu lat cierpi na dolegliwości bólowe kręgosłupa szyjnego i lędźwiowego, które skutkują bólem promieniującym do rąk oraz zawrotami głowy. Obecnie odwołująca doświadcza dolegliwości bólowych prawego stawu skokowego, nasilających się podczas dłuższego chodzenia lub przenoszenia cięższych przedmiotów. U odwołującej występuje zespół korzeniowy w zakresie odcinka szyjnego kręgosłupa, jak

również odwołującej zdarzają się omdlenia. Zmiany w narządzie ruchu wraz z wiekiem odwołującej postępują i pogłębiają występujące dotychczas schorzenia.

U odwołującej stwierdzono dolegliwości bólowe kręgosłupa odcinka L-S oraz szyjnego od 2003 roku. Wskazane dolegliwości były przyczyną wydania pierwszego orzeczenia w stosunku do odwołującej w zakresie ustalenia umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Stan zdrowia odwołującej od lutego 2016 roku nie uległ poprawie, a wraz z upływem czasu zmiany degeneracyjne kręgosłupa i stawów postępują. Schorzenia jakie występują w przypadku odwołującej to m.in.: ostrogi piętowe obustronne, zapalenie rozciągnięta podeszwowego po lewej stronie, przykurcze mm w obrębie podudzi, wieloodłamowe złamanie kostki bocznej, przyśrodkowej i tylnej prawej z przemieszczeniem leczonym operacyjnie otwartą repozycją i zespoleniem kostki bocznej z użyciem płytki tytanowej oraz kostki przyśrodkowej tylnej i prawej śrubami tytanowymi, koślawość podudzi, podejrzenie neuropatii Baxtera, ograniczenie ruchomości stawu skokowego P, przewlekły i zaostrzający ból kręgosłupa szyjnego i lędźwiowego z wielopoziomowymi zmianami degeneracyjnymi k.m., przepuklina jąder miażdżystych, bóle korzeniowe. W badaniu MR odcinka szyjnego kręgosłupa z dnia 29 czerwca 2020 roku (k. 139) u odwołującej stwierdzono m.in.: odwodnienie k.m., obniżenie wysokości k.m. C4-C5, C5-C6, C6-C7, wypukliny tylne dokanałowe: centralno – prawostronne k.m. C4-C4, centralno – dwustronne k.m. C4-C5, C5-C6, C6-C7 uciskają worek opony twardej oraz modelują korzenie nerwowe, rdzeń kręgowy na odcinku szyjnym jest modelowany na poz. k.m. C4-C5 i C5-C6, nawarstwienia kostne na sąsiadujących tylnych krawędziach trzonów kręgów C3-C7 i zmiany zwyrodnieniowe w stawach międzykręgowych wpuklają się do kanału kręgowego i do otworów międzykręgowych. Z kolei badanie MR odcinka lędźwiowego kręgosłupa z dnia 18 lutego 2016 roku (k. 50) uwidocznilo m.in.: guzki Schmorla, osteofity na krawędziach trzonów, odwodnienie k.m. o różnym stopniu zaawansowania, przepuklinę centralną k.m. L3-L4 uciskającą worek opony twardej, zwężającą zachyłki boczne, przylegającą do korzeni nerwowych obustronnie. W odniesieniu do odwołującej występują długotrwałe i istotne objawy neurologiczne, które nie ustępują w miarę upływu czasu. Zmiany chorobowe występujące u odwołującej, w szczególności utrwalone schorzenia kręgosłupa, powodują, że odwołująca nie jest w stanie spełnić wymagań konkurencyjnego rynku pracy, wypełniać wszystkich zadań życia codziennego, jak również pełnić ról społecznych na równi z osobami pełnosprawnymi. Ocena neurologiczna rozpoznanych schorzeń u odwołującej, udokumentowanych obrazowo, jednoznacznie wskazuje na przeciwwskazania do wykonywania ciężkiej pracy fizycznej, dźwigania, pracy na wysokości, pracy przy wirujących maszynach, przy otwartym ogniu, pracy w pozycji wymuszonej (tak stojącej jak i siedzącej), pracy wymagającej precyzyjnych ruchów rąk, co w konsekwencji stanowi o obniżonej zdolności odwołującej do wykonywania pracy w porównaniu do osób pełnosprawnych, o podobnych kwalifikacjach zawodowych. Ponadto, z opinii biegłej T. Ł. wprost wynika, że odwołująca A. R. (1) jest w stanie wykonywać pracę jedynie na stanowisku przystosowanym do niepełnosprawności.

Odwołująca A. R. (1) jest niepełnosprawna w stopniu umiarkowanym, trwale z powodu schorzeń oznaczonych symbolem niepełnosprawności 05-R 10-N od 11 stycznia 2011 roku i nadal od 12 lutego 2019 roku.

(opinia biegłego z zakresu neurologii T. Ł. k.236 – 243; opinia uzupełniająca biegłego z zakresu neurologii T. Ł. k. 277 – 279; zeznania odwołującej – protokół rozprawy z dnia 21 listopada 2022 roku k. 301 – 301v.)

Stan faktyczny tut. Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy, aktach (...), a przede wszystkim na podstawie opinii biegłego z zakresu neurologii T. Ł.. Opinia biegłej, w ocenie tut. Sądu, jest rzetelna, skrupulatna i w sposób wyczerpujący przedstawiająca stan zdrowia odwołującej, opisujący przy tym schorzenia dotyczące odwołującą. Opinia główna i uzupełniająca biegłej neurolog pozostawały ze sobą spójne i stanowiły podstawę do dokonania ustaleń faktycznych przez Sąd. Sąd przy ustalaniu stanu faktycznego nie brał pod uwagę opinii biegłych ortopedy - traumatologa K. K. i neurologa J. S.. W ocenie tut. Sądu opinie biegłych ortopedy - traumatologa K. K. i neurologa J. S. pozostawały w sprzeczności z faktycznym stanem zdrowia odwołującej ustalonym w ww. opiniach biegłego z zakresu neurologii T. Ł.. Biorąc pod uwagę, że biegły K. K. oraz biegła J. S. w swoich opiniach wskazali, że odwołująca może wykonywać pracę dostępną na ogólnym rynku pracy, nie wymaga stałego zaopatrzenia w specjalne przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, czy techniczne ułatwiające funkcjonowanie, a także że nie wymaga stałej lub długotrwałej opieki innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji,

to w świetle stanu faktycznego, schorzeń występujących po stronie odwołującej oraz opinii biegłej T. Ł., tut. Sąd przy ustalaniu stanu faktycznego nie uznał za miarodajnych opinii wskazanych powyżej biegłych – K. K. i J. S..

Strony nie wnosiły o uzupełnienie materiału dowodowego.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku – o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 1997 nr 123 poz. 776 ze zm., dalej „Ustawa”) ustala się trzy stopnie niepełnosprawności, które stosuje się do realizacji celów określonych ustawą:

1) znaczny,

2) umiarkowany,

3) lekki.

Natomiast stosownie do art. 4 ust. 1 Ustawy, do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych (art. 4 ust. 2 Ustawy). Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne (art. 4 ust. 3 Ustawy). Niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację (art. 4 ust. 4 Ustawy).

W niniejszej sprawie odwołująca – A. R. (1) – jest dotknięta szeregiem schorzeń, w szczególności tych dotyczących układu ruchu. Należy wspomnieć chociażby o odwodnieniu k.m., obniżeniu wysokości k.m. C4-C5, C5-C6, C6-C7, wypuklinach tylnych dokanałowych: centralno – prawostronnych k.m. C4-C4, centralno – dwustronnych k.m. C4-C5, C5-C6, C6-C7 uciskających worek opony twardej oraz modelujących korzenie nerwowe, rdzeń kręgowy na odcinku szyjnym jest modelowany na poz. k.m. C4-C5 i C5-C6, nawarstwieniach kostnych na sąsiadujących tylnych krawędziach trzonów kręgów C3-C7 i zmianach zwyrodnieniowe w stawach międzykręgowych wpuklających się do kanału kręgowego i do otworów międzykręgowych. Wraz z upływem czasu, u odwołującej postępują zmiany degeneracyjne kręgosłupa i stawów. Z tych względów odwołująca jest niepełnosprawna w stopniu umiarkowanym, trwale, z powodu schorzeń oznaczonych symbolem niepełnosprawności 05-R 10-N, od 11 stycznia 2011 roku i nadal – od daty wskazanej w orzeczeniu (...) w W. z dnia (...) roku nr: (...), podtrzymanej w orzeczeniu (...) w W. z dnia (...) roku Nr (...) – tj. od 12 lutego 2019 roku.

Powyższe powoduje również to, że odwołująca nie jest w stanie spełnić wymagań konkurencyjnego rynku pracy, wypełniać wszystkich zadań życia codziennego, jak również pełnić ról społecznych na równi z osobami pełnosprawnymi. Ocena schorzeń rozpoznanych u odwołującej, jak również to, że odwołująca ma problem z samodzielnym poruszaniem się, wspomaga się specjalistycznym sprzętem rehabilitacyjnym, odznacza się zaburzeniami równowagi, czy zaburzeniami pamięci, jednoznacznie wskazuje na przeciwwskazania do wykonywania ciężkiej pracy fizycznej, dźwigania, pracy na wysokości, pracy przy wirujących maszynach, przy otwartym ogniu, pracy w pozycji wymuszonej (tak stojącej jak i siedzącej), pracy wymagającej precyzyjnych ruchów rąk, co w konsekwencji stanowi o obniżonej zdolności odwołującej do wykonywania pracy w porównaniu do osób pełnosprawnych, o podobnych kwalifikacjach zawodowych.

Stosownie do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2019 roku, sygn. akt: III UK 189/18 - warunkiem zaliczenia do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności jest nie tylko stopień naruszenia sprawności organizmu w odniesieniu do zdolności do wykonywania zatrudnienia, ale także istnienie wymogu pomocy innej osoby w celu pełnienia ról społecznych w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Potwierdzeniem spełniania przez odwołującą powyższych przesłanek do zaliczenia jej jako osoby niepełnosprawnej w stopniu umiarkowanym jest nie tylko naruszenie sprawności organizmu odwołującej poprzez szereg schorzeń wymienionych powyżej w niniejszym uzasadnieniu, ale również to, że odwołująca nie jest w stanie wypełniać wszystkich zadań życia codziennego jak chociażby przeniesienia siatki z zakupami, rozwieszenia prania czy swobodnego przemieszczania się z miejsca na miejsce. Tym samym, nie jest w stanie również spełnić wymagań konkurencyjnego rynku pracy, tj. podjąć zatrudnienia na równi z osobami o podobnych kwalifikacjach, ale pełnosprawnych.

Natomiast zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 06 czerwca 2018 roku, sygn. akt: I UK 255/17 - przy kwalifikowaniu zainteresowanego do lekkiego stopnia niepełnosprawności nie jest istotne to, czy musi on kompensować swoje ograniczenia w pełnieniu ról społecznych przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne, lecz porównanie jego zdolności do wykonywania pracy z osobą, która wykazuje się pełną sprawnością psychiczną i fizyczną lub osobą, która swoje braki w tym zakresie odpowiednio kompensuje.

Zatem a contrario do powyższego orzeczenia Sądu Najwyższego, jeżeli w odniesieniu do odwołującej zachodzą przeciwwskazania do wykonywania ciężkiej pracy fizycznej, dźwigania, pracy na wysokości, pracy przy wirujących maszynach, przy otwartym ogniu, pracy w pozycji wymuszonej (tak stojącej jak i siedzącej), pracy wymagającej precyzyjnych ruchów rąk, co w konsekwencji stanowi o obniżonej zdolności odwołującej do wykonywania pracy w porównaniu do osób pełnosprawnych, o podobnych kwalifikacjach zawodowych, to nie może być mowy o zaliczeniu jej do osób niepełnosprawnych w stopniu lekkim.

A. R. (1) jest w stanie wykonywać pracę jedynie na stanowisku przystosowanym do niepełnosprawności, a ograniczenia w pełnieniu ról społecznych nie dają się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Mając to wszystko na względzie, Sąd na mocy art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c. i ww. przepisów zmienił zaskarżone orzeczenie (...) w W. z dnia (...) roku Nr (...) oraz poprzedzające je orzeczenie (...) w W. z dnia (...) roku nr: (...) i zaliczył A. R. (1) do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z powodu schorzeń oznaczonych symbolem niepełnosprawności 05-R i 10-N od 12 lutego 2019 roku na stałe oraz w zakresie wskazania w punkcie 1 dotyczącego odpowiedniego zatrudnienia - zatrudnienie na stanowisku przystosowanym dla osoby niepełnosprawnej.

O kosztach zastępstwa procesowego na rzecz A. R. (1) Sąd orzekł kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. i obciążył nimi (...) w W. jako stronę przegrywającą, w wysokości 180 zł, stosownie do § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800). Zaś o kosztach zastępstwa w postępowaniu apelacyjnym, tut. Sąd orzekł na podstawie § 10 ust. 1 pkt 1) ww. rozporządzenia i zasądził na rzecz A. R. (1) od (...) w W. kwotę 120 zł, co łącznie stanowi kwotę 300 zł tytułem zasądzonych kosztów zastępstwa procesowego na rzecz A. R. (1) od (...) w W..